

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 303/2012-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. júna 2012 predbežne prerokoval sťažnosť P. K., J., zastúpeného Advokátskou kanceláriou I., s. r. o., B., konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. I. S., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4 Co/121/2011 z 23. marca 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. mája 2012 doručená sťažnosť P. K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len

„ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 Co/121/2011 z 23. marca 2012 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ ako žalobca v 2. rade sa spolu so svojou matkou ako žalobkyňou v 1. rade (ďalej aj „žalobcovia“) domáhali určenia vlastníckeho práva k parcelám „KN 125 a KN 126 zapísaných na LV č..., vytvorených z pôvodnej mpč. 87/a a zapísanej vo vl. č. 69 k. ú. J... a to každý v podiele $\frac{1}{2}$ a to z dôvodu, že síce otec sťažovateľa spolu s matkou boli vedení v pozemkovej knihe č. 69 ako vlastníci parcely č. 87/a (identifikovaná katastrom nehnuteľností ako parcela KN 125 a KN 126), no k daným parceliam bol vedený list vlastníctva na P. B. (pôvodného odporcu v súdnom konaní).

V prospech vlastníctva sťažovateľa a jeho mamy svedčila kúpno-predajná zmluva z roku 1948 schválená Okresným súdom v Bardejove a zapísaná v PK vložke, na základe ktorej pozemok nadobudol otec sťažovateľa spolu s mamou sťažovateľa, pričom podiel po otcovi, vrátane podielu na daných parceliach prededil sťažovateľ v zmysle rozhodnutia Štátneho notárstva v B. D 284/79. V prospech daných vlastníkov svedčili aj pôvodne vedené LV č. 25, k. ú. J. vedené na ich meno.

V prospech odporcu svedčila notárska zápisnica o vydržaní nehnuteľností Nz 87/95, ktorá sa zapísala na neskôr vytvorený list vlastníctva č..., k. ú. J. Vzniklo tak duplicitné vlastníctvo, čím bol daný naliehavý právny záujem na určení vlastníctva k nehnuteľnosti. “.

Okresný súd Bardejov (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom č. k. 7 C 606/1997-52 z 11. augusta 1998 vyhovel žalobe žalobcov a určil ich vlastníctvo k sporným pozemkom majúc za preukázané, že podmienky na vydržanie neboli splnené, keďže konajúci notár spísal osvedčenia vyhlásenia o vydržaní nehnuteľností bez toho, aby vypočul žalobcov, ktorým svedčil tak zápis v pozemnoknižnej vložke, ako aj na liste vlastníctva č..., k. ú. J., v čase rozhodovania o vydržaní. Okresný súd v označenom rozsudku poukázal na ďalšie nedostatky v postupe konajúceho notára, ktorý sa stotožnil s tvrdením P. B. (ďalej aj „pôvodný žalovaný“), že zápis v prospech matky sťažovateľa a jeho otca bol urobený omylom. Notár konajúci vo veci vydržania taktiež bez predloženia relevantných dokladov

vychádzal z tvrdenia pôvodného žalovaného, že tento všetko zdedil po svojom otcovi, ktorý mal byť podľa neho vlastníkom sporných nehnuteľností.

Krajský súd na odvolanie pôvodného žalovaného zrušil označený prvostupňový rozsudok, pričom nariadil doplniť dokazovanie výsluchom ďalších svedkov a zároveň nariadil identifikovať pôvodnú pozemnoknižnú parcelu č. 87/a.

Okresný súd po doplnení dokazovania (vrátane nariadenia znaleckého dokazovania, ktorého výsledkom bol záver, že pozemky KN 125 a 126 vznikli z pôvodnej pozemnoknižnej parcely č. 87/a) rozhodol vo veci v poradí druhým rozsudkom č. k. 7 C 606/1997-382 z 27. júna 2011, ktorým žalobu sťažovateľa a M. B. (ďalej aj „žalobkyňa v 2. rade“) [s ktorou ako s dedičkou (spolu so sťažovateľom) po smrti žalobkyne v 1. rade pokračoval v konaní] zamietol s odôvodnením, že zo strany pôvodného žalovaného došlo k vydržaniu sporných nehnuteľností podľa uhorského práva uplynutím vydržacej doby najneskôr v roku 1961. Namiesto pôvodného žalovaného vstúpil na základe uznesenia okresného súdu č. k. 7 C/606/1997-358 z 27. apríla 2011 do konania jeho syn (ďalej aj „žalovaný“, v citáciách aj „odporca“), na ktorého pôvodný žalovaný previedol sporné nehnuteľnosti darovacou zmluvou zo 7. apríla 2008.

Sťažovateľ namieta, že «prístup, ktorý zvolil okresný súd a ktorý potvrdil ak odvolací súd bez primeraného vysporiadania sa s predpokladom vydržania (dobromyseľnosťou), je veľmi nebezpečný, narušujúci právnu istotu a ochranu vlastníctva. Užívaním nehnuteľnosti po určitú dobu bez toho, že by som vedel osvedčiť, na základe čoho som dobromyseľný (zjavne by nemal stačiť, že to užívali moji predkovia, keď títo neboli vlastníci), by sa menili vlastnícke vzťahy. P. B... tvrdil v konaní, že pozemky užíval od roku 1944, teda v čase, keď ešte patrili jeho rodine (ujovi a tete), no v roku 1948 nastala vlastnícka zmena. P. B... mala začať plynúť vydržacia doba od roku 1944, teda ešte v čase, keď pozemok vlastnili jeho ujo a teta! On teda pracoval na ich pozemku, no podľa súdu už vtedy bol dobromyseľný, nakoľko pozemky obrábal, že mu patria, čo je nepochopiteľné...

Súdy tak potvrdili chyby, ktoré spravil notár pri vydaní zápisnice o vydržaní. Notár bol povinný získať stanovisko dotknutých osôb, ktorým svedčil zápis na LV č..., k. ú. J.

aj v PK vložke, ak mal rozhodnúť o vydržaní, čo neurobil, len sa stotožnil s tým, že ten zápis je omyl. Ak odporca P. B. tvrdil, že pozemky vlastnil A. B., potom J. B., tak dané tvrdenie nemalo najmenšiu oporu zo zápisov „B Vlastníci“ v PK vložke.».

Na odvolanie sťažovateľa a žalobkyne v 2. rade krajský súd napadnutým rozsudkom rozsudok okresného súdu č. k. 7 C 606/1997-382 z 27. júna 2011 podľa § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku ako vecne správny potvrdil.

Sťažovateľ v závere zhrňuje zo svojho pohľadu kľúčovú argumentáciu poukazujúc na to, že *„ak je zákonnou požiadavkou vydržania dobromyseľnosť a prvostupňový súd sa s jej naplnením nevysporiada, je povinnosťou odvolacieho súdu odstrániť danú vadu. Odvolací súd rieši len otázku trvania držby, no nie predpoklad dobromyseľnosti. V našom prípade tak možno vytknúť rozhodnutiu odvolacieho súdu jeho arbitrárnosť a neodôvodnenosť. Ani odvolací súd nezdôvodnil, ako mohol byť už pri vstupe do držby v roku 1944 odporca p. B... dobromyseľný, keď vtedy pozemky vlastnili jeho teta a ujo, ktorí ich následne predali. Súdny opomenuli riešiť otázku, na základe čoho mal p. B. titul, ktorým mohlo vzniknúť vlastníctvo.“*. V nadväznosti na uvedené sa sťažovateľ odvoláva aj na závery judikatúry súdov Slovenskej republiky k problematike oprávnenosti držby.

Sťažovateľ preto navrhuje, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa P. K. na ochranu vlastníctva v zmysle čl. 20 ods. 1 na súdnu a inú právnu ochranu a na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky bolo rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 23. 3. 2012, č. k. 4 Co/121/2011 porušené.

2. Rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 23. 3. 2012, č. k. 4 Co/121/2011 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Prešove je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania.“

II.

Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podmienky konania o sťažnostiach sú upravené v § 20 a § 49 až § 56 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), pričom nesplnenie všeobecnej alebo osobitnej podmienky je dôvodom na odmietnutie sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa.

Podľa § 55 zákona o ústavnom súde vychádza ústavný súd v konaní o sťažnosti zo skutkových zistení urobených v predchádzajúcich konaniach, ak sa nerozhodne inak.

Ak ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným

právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy).

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01, III. ÚS 35/2010). Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Tieto zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodiť z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli rozhodujúce aj v okolnostiach tohto prípadu.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom aj na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

V kontexte svojej doterajšej judikatúry sa ústavný súd považuje za oprávneného zasahovať do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov len v prípade, ak by aplikácia právnych noriem v danom konkrétnom prípade zo strany všeobecného súdu bola dôsledkom interpretácie, ktorá by extrémne vybočila z princípov zaručených v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy, a zároveň by ju bolo možné kvalifikovať ako aplikáciu práva majúcu za následok porušenie základných práv alebo slobôd.

V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, odôvodnenie ktorých je úplne odchylné od veci samej alebo aj celkom nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

Ústavný súd v posudzovanom prípade predovšetkým zisťoval aj to, či nejde o návrh zjavne neopodstatnený.

Podstatou námietok sťažovateľa je polemika so skutkovými zisteniami a právnymi závermi ku ktorým dospeli tak prvostupňový súd, ako aj súd odvolací v konaní o opravnom prostriedku oproti ním zastávanému právnemu názoru.

Ústavný súd v nadväznosti na uvedené v tomto konaní preto skúmal, či rozsudok krajského súdu sp. zn. 4 Co/121/2011 z 23. marca 2012 vydaný v odvolacom konaní je z ústavného hľadiska udržateľný a akceptovateľný.

V prvej časti odôvodnenia krajský súd uviedol rozhodujúce skutočnosti, ktoré tvorili základ faktickej a právnej argumentácie rozhodnutia (záverov) okresného súdu zhrňujúc, že okresný súd poukázal na výsledky vykonaného dokazovania, ako aj *„na kúpnopredajnú zmluvu zo dňa 28. 3. 1947, ktorá bola uzavretá medzi predávajúcimi P. B. a H. B... a maloletými kupujúcimi P. K., zastúpeným poručníkom otcom A. K. a M. P. (pôvodnou žalobkyňou), zastúpenou poručníkom otcom J. P., predmetom ktorej boli okrem iného aj nehnuteľnosti zapísané v pôvodnej pozemnoknižnej vložke č. 69, k. ú. J. bez uvedenia parcelného čísla, kde každý z kupujúcim nadobudol 1/2 z celku. Kúpnopredajná zmluva*

bola schválená rozhodnutím Poručenského súdu v B. pod sp. zn. Nc 1/173/48 zo dňa 22. 3. 1948, na základe ktorého bolo vložené vlastnícke právo v prospech kupujúcich na pozemnoknižnú vložku č. 69 s uvedením parcelného čísla a to mpč. 87/a.“.

Z dedičského spisu sp. zn. D 284/1979 po nebohom P. K... vyplýva, „že predmetom dedenia bol aj podiel 1/2 z celku z nehnuteľnosti zapísanej v pozemnoknižnej vložke č. 69, mpč. 87/a, ktorú zdedil žalobca v 1. rade. Z notárskeho zápisu Notárskeho úradu JUDr. J. Č. sp. zn. N 86/1995, Nz 87/1995 vyplýva, že dňa 11. 5. 1995 bolo vydané osvedčenie vyhlásenia o vydržaní nehnuteľností zapísaných na LV č... k. ú. J., pozemkov parc. č. KN 125 a 126 v prospech pôvodne žalovaného. Následne bol záznam vykonaný Správou katastra B. pod sp. zn. Z 597/95 dňa 25. 5. 1995.“.

V neposlednom rade okresný súd vyhodnotil aj závery „znaleckého posudku vypracovaného znalcom Ing. Š. T. č. 3/2010, ktorých správnosť v konaní nikto nenapádal vyplýva, že pozemky parc. č. C KN 125 a 126 vznikli z EN 55/2, pozemok parc. č. C KN 127 z EN 55/1, všetky z kmeňového pozemku parcely EN 55, ktorá je identická s mpč. 87/a. Ďalej znalec konštatoval, že pozemky parc. č. C KN 271 a 272, zakreslené v geometrickom pláne Geodézie a. s. P., pobočky B. č. 00222585-063/95 zo dňa 19. 4. 1995, nie sú totožné s pozemkami parc. č. C KN 125 a 126. Tieto vznikli z mpč. 34 a 35 a nachádzajú sa 75 m ďalej, ako pozemky parc. č. KN 125 a 126. Zo znaleckého posudku ďalej vyplýva, že vlastnícke práva k mpč. 87/a evidované v pozemkovej knihe pozemnoknižnej vložke č. 69 v prospech žalobcov sa rozchádzajú s evidenciou držby a užívania. Ďalej znalec konštatoval, že zo zachovaných súpisov pozemkov a evidenčných listov z roku 1982 na Správe katastra B., v ktorých sa držba a užívanie evidovali v evidencii EN spôsobených nesprávnym zákresom domu H., pozemok parc. č. C KN 127 užívali žalobcovia a užívateľom pozemkov parc. č. C KN 125 a 126 bol P. B. a A. S. Znalec poukázal na existenciu značných rozdielov v evidovanej výmere pozemkov mpč. 87/a, 87/b oproti výmerám určených graficky z pozemnoknižnej mapy, ako aj existenciu rozdielov v držbe pozemkov parc. č. KN 127 a KN 125 a 126 od dávnej minulosti. Tieto chyby mali za následok nesprávne založenie LV č... v prospech žalobcov.“.

K otázke dobrej viery, t. j. dobromyseľnosti oprávneného držiteľa okresný súd uviedol, že „Existencia dobrej viery, t. j. dôvod na presvedčenie držiteľa sa posudzuje objektívne. Ustanovenie § 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyžaduje, aby oprávnený držiteľ bol v dobrej viere so zreteľom na všetky okolnosti. Dobromyseľnosť oprávneného držiteľa musí vyplývať z posúdenia všetkých okolností, za ktorých došlo k držbe a za ktorých držba prebiehala. Dobromyseľnosť oprávneného držiteľa podľa stredného Občianskeho zákonníka, ako aj súčasného Občianskeho zákonníka musela, resp. musí byť daná počas celého plynutia vydržacej doby. Podľa uhorského práva sa vyžadovala pri nastúpení do držby a v pochybnostiach platila vyvrátiteľná právna domnienka, že ide o držbu oprávnenú. Ďalej súd poukázal na platné zákonné podmienky, ktoré platili v uhorskom práve na Slovensku do 31. 12. 1950, kedy pre vydržanie sa vyžadovala dobromyseľná nepretržitá doba s trvaním 32 rokov, ako aj držobná spôsobilosť nadobúdateľa, spôsobilosť nehnuteľnosti na vydržanie a dobromyseľnosť, ktorá sa predpokladala, uchopenie držby, nepretržitosť držby v trvaní vyžadovanej zákonom. Ďalej podľa stredného Občianskeho zákonníka, t. j. zákona č. 141/1950 Zb. sa pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním nehnuteľnosti vyžadovala držba v trvaní desiatich rokov. Vydržacie doby, ktoré začali plynúť pred 1. 1. 1951 podľa predtým platného uhorského práva sa skončili najneskôr uplynutím vydržacej doby platnej pre vydržanie nehnuteľnosti, t. j. k 1. 1. 1961 (§ 566 Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb.).“.

Okresný súd ďalej analyzoval právnu úpravu vydržania s poukazom na „Občiansky zákonník platný v súčasnosti, t. j. zákon č. 40/1964 Zb., ktorý v pôvodnom znení vydržanie neupravoval, a preto bolo potrebné vychádzať z toho, že po 1. 4. 1964 nebolo možné vlastnícke právo k nehnuteľnostiam nadobudnúť vydržaním a to ani vtedy, ak vydržacia doba začala plynúť pred 1. 4. 1964. Až zavedením zákona č. 131/1982 Zb. s účinnosťou od 1. 4. 1983 bol novelizovaný Občiansky zákonník, na základe ktorého bolo možné nadobudnúť vlastnícke právo vydržaním počas nepretržitej desaťročnej držby pozemku fyzickou osobou. Citovaný zákon zaviedol aj princíp započítateľnosti doby držby pred jeho účinnosťou s tým, že vydržacia doba však neskončila skôr, než za rok po jeho účinnosti, t. j. 31. 3. 1984 (§ 865 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Novela Občianskeho zákonníka zavedená zákonom č. 509/1991 Zb. s účinnosťou od 1. 1. 1992 obnovila tradičné dôsledky

spojené s vydržaním a podľa prechodného ustanovenia § 872 ods. 6 Občianskeho zákonníka možno do vydržacej doby podľa ust. § 134 započítať aj dobu držby uskutočnenej pred 1. 1. 1992. “.

Okresný súd upriamil pozornosť na to, že pôvodný žalovaný „vo vyhlásení o vydržaní nehnuteľností pred notárom JUDr. J. Č. uviedol, že sporné nehnuteľnosti užíva od roku 1944 tak, ako ich užívali jeho právni predchodcovia. Tomuto tvrdeniu z časového hľadiska zodpovedá aj jeho výpoveď v konaní pred súdom prvého stupňa, v ktorej uviedol, že na uvedených nehnuteľnostiach pracoval ako 12-ročný a otec mu zomrel, keď mal on 13 rokov. Pôvodný žalovaný sa narodil v roku 1931. Skutočnosť, že pôvodne žalovaný, ako aj jeho právni predchodcovia sporné nehnuteľnosti užívali, vyplýva predovšetkým z výpovedí svedkov H. B., M. H. a M. S., ktorá okrem iného uviedla, že žalobcovia sporné nehnuteľnosti neužívali ani do roku 1950. Naproti tomu stojí tvrdenie pôvodnej žalobkyne, že sporné nehnuteľnosti od roku 1948 do roku 1965 užívali so svojím manželom a svokrom a tvrdenie žalobcu v I. rade, ktorý si pamätá, že sporné nehnuteľnosti do roku 1965 užívali oni. Ich tvrdenia však boli vyvrátené svedeckými výpoveďami svedkov P. K. a A. H. Navyše súd uviedol, že tvrdenia pôvodnej žalobkyne a žalobcu v I. rade považoval za tvrdenia nepodložené, ktoré samé osebe nemôžu byť podkladom pre prijatie záveru o pravdivosti nimi tvrdených skutočnostiach. Naopak z výsledkov vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že sporné nehnuteľnosti užívali právni predchodcovia žalovaného a pôvodne žalovaní.

Ďalej súd poukázal na to, že je síce pravdou, že v roku 1948 došlo k prepisu sporných nehnuteľností na základe odplatného prevodu na pôvodnú žalobkyňu a jej manžela, avšak vzhľadom na vtedajšie pomery v obci J. museli poručníci pôvodnej žalobkyne a jej manžela, ktorí za nich podpísovali kúpno-predajnú zmluvu, ako aj samotná pôvodná žalobkyňa a jej manžel vzhľadom na ich vtedajší vek vedieť, že sporné nehnuteľnosti sú v držbe pôvodne žalovaného. To malo za následok, že nedošlo k prerušeniu vydržacej doby. Súd poukázal aj na záver znaleckého posudku, z ktorého vyplýva, že žalobcovia užívali iný pozemok ako sú sporné nehnuteľnosti, kde naopak sporné nehnuteľnosti v dávnej minulosti užívali právni predchodcovia pôvodne žalovaného. Tomuto tvrdeniu nasvedčuje aj výpoveď svedkyne M. H. Na svedecké výpovede vypočutých

svedkov M. S., A. K., Z. T., P. G. a pôvodne vypočutého svedka, teraz žalovaného súd neprihliadal, lebo neuviedli žiadne relevantné skutočnosti. Súd skonštatoval, že zo strany pôvodne žalovaného došlo k nadobudnutiu vlastníckeho práva vydržaním k sporným nehnuteľnostiam, pretože boli splnené všetky podmienky vydržania podľa platného uhorského práva, lebo vydržacia doba uplynula najneskôr 1. 1. 1961 podľa stredného Občianskeho zákonníka. Z tohto dôvodu súd prvého stupňa žalobu ako nedôvodnú zamietol.“.

V ďalšej časti odôvodnenia sa krajský súd zaoberal odvolaním žalobcov, ktorí namietali nesprávne skutkové zistenia, v dôsledku čoho navrhli zmeniť napadnutý prvostupňový rozsudok a žalobe vyhovieť, poukazujúc na zistený skutkový stav vyplývajúci z výsledkov vykonaného dokazovania a zdôrazňujúc, že „až vypracovaním znaleckých posudkov sa zidentifikovalo, že parcely 125, 126 sú len časťou 87/a a to tou časťou, ktorú odporca niekedy pokosil, pričom ale vedel veľmi dobre, že vlastníckmi sme my a nikdy si nemohol myslieť, že vlastníctvo nadobudol... Ničím nie je preukázané, že svedkovia vypovedali o parcele 125, 126. My tvrdíme, že svedkovia vypovedali o pôvodnom pozemku mpč. 87/b, ktorá je v susedstve 87/a.“.

Žalobcovia napokon vo svojom odvolaní zdôraznili, že držba nemôže mať prednosť pred vlastníctvom, ktoré je prioritné a chránené ústavou.

Krajský súd svoje faktické a právne závery, ku ktorým dospel po konštatovaní, že „Súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav, ako aj správne právne vec posúdil (§ 153 ods. 1 OSP). Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením uvedeným súdom prvého stupňa“, odôvodnil takto:

„Namietané nesprávne skutkové závery súdu prvého stupňa preto neboli opodstatnené. Súd vyhodnotil jednotlivé vykonané dôkazy v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov vyplývajúcou z ust. § 132 O. s. p. Hodnotenie dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané procesné dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Je vecou vnútorného presvedčenia a myslenia konajúceho sudcu a pri hodnotení dôkazov súd hodnotí, ktorý dôkaz považoval za pravdivý a vierohodný a ktorý

výsledok dôkazu nepovažoval za pravdivý. Správne súd vychádzal zo záveru znaleckého posudku Ing. T. č. 3/2010, ktorý odstránil nejasnosti vyplývajúce z tzv. kontrolného znaleckého posudku vypracovaného Ing. K. č. 22/2007. Tiež súd správne vyhodnotil aj svedecké výpovede vypočutých svedkov, ktoré považoval za vierohodné a preukazujúce tvrdenie žalovaných o tom, že sporné nehnuteľnosti užíval právny predchodca žalovaného a následne pôvodne žalovaný P. B...

Súd prvého stupňa správne poukázal aj na ustanovenie § 130 Občianskeho zákonníka, týkajúce sa oprávnenej držby s tým, že pri pochybnostiach o držbe sa predpokladá, že je oprávnená. K uplatnenej námietke, že držba nemôže požívať väčšiu ochranu ako vlastníctvo zaručené ústavou, odvolací súd poukazuje na ustanovenie § 130 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého oprávnený držiteľ má rovnaké práva ako vlastník. Význam oprávnenej držby spočíva aj v zákonnej možnosti jej premeny na vlastnícke právo, prípadne právo zodpovedajúce vecnému bremenu. Táto premena sa uskutočňuje zo zákona prostredníctvom inštitútu vydržania vyplývajúceho z ustanovenia § 134 Občianskeho zákonníka za predpokladu splnenia zákonných podmienok pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním.

Z týchto dôvodov odvolací súd nepovažoval odvolanie žalobcov za dôvodné, a preto napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil v súlade s ust. § 219 ods. 2 O. s. p. “

Ústavný súd na základe obsahu odôvodnenia napadnutého rozsudku dospel k názoru, že krajský súd sa vysporiadal s vecou v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovateľ v tomto konaní dostal odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. V tejto súvislosti už ústavný súd uviedol, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzal do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05). K obdobným záverom dospel pri interpretácii čl. 6 ods. 1 dohovoru i Európsky súd pre ľudské práva, ktorý napr. vo veci Torija v. Španielsko (sťažnosť č. 18390/91) konštatoval, že čl. 6 ods. 1

dohovoru zaväzuje sudy uviesť dôvody pre svoje rozhodnutia..., čo však na druhej strane neznamená, že sa vyžaduje, aby na každý argument účastníka bola daná podrobná a vyčerpávajúca odpoveď v rozsahu uspokojujúcom samotného sťažovateľa. Rozsah tejto povinnosti sa môže líšiť podľa povahy rozhodnutia... Otázka, či súd nevyhovel požiadavke odôvodnenia vyplývajúcej z čl. 6 ods. 1 dohovoru, môže byť zodpovedaná iba s prihliadnutím na okolnosti prípadu.

Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého odvolacieho konania a rozhodnutia. Odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu má oporu vo vykonanom dokazovaní a obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov, čo napokon vyplýva aj z citovaných častí jeho odôvodnenia. Takto koncipované odôvodnenie neumožňuje vyslovenie názoru, že v ňom absentujú natoľko závažné skutočnosti, ktoré by podporili tvrdenie sťažovateľa o neodôvodnenosti a arbitrárnosti výkladu a záverov krajského súdu, a nevyplýva z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

Ústavný súd stabilne judikuje, že „Ak všeobecný súd reagoval na procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne udržateľným spôsobom v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu a štádia civilného procesu, v ktorom účastník uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, nemôže dôjsť k porušeniu základného práva na spravodlivý proces.“ (m. m. IV. ÚS 329/04, III. ÚS 30/06).

Pretože postup krajského súdu v namietanom konaní a ani na jeho základe vydaný rozsudok nevykazujú podľa názoru ústavného súdu znaky svojvôle a sú dostatočne odôvodnené na základe jeho vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ústavný súd nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04) a v tejto situácii nemá dôvod zasiahnuť do právneho názoru krajského súdu.

Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osobe na prijatie eventuálneho záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu (resp. na spravodlivý proces) stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

Ústavný súd v tejto súvislosti ešte pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva. Vzhľadom na to sťažnosťou napadnutý rozsudok krajského súdu posudzoval iba z hľadiska možnej kolízie so sťažovateľom označenými právami garantovanými ústavou a dohovorom. Pre oblasť dokazovania z toho vyplýva zásada, že ústavný súd sa v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy zaoberá sťažnosťou len vo vzťahu ku skutočnostiam, ktoré sa týkajú tvrdení sťažovateľa o zásahu do jeho základných práv alebo slobôd, avšak nevykonáva dokazovanie vo veci samej, ktoré by v končenom dôsledku mohlo viesť k inému meritórnemu rozhodnutiu, než k akému dospel všeobecný súd.

Podľa § 212 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku je odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania.

V nadväznosti na to ústavný súd podčiarkuje, že konanie o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nemôže byť prostriedkom, ktorý by nahradzoval konanie pred príslušnými orgánmi verejnej moci a v ktorom by sa umožnilo prihliadnuť na nové skutočnosti alebo dôkazy, ktoré mohli mať vplyv na právoplatné rozhodnutie, proti ktorému sťažnosť smeruje, pritom ale neboli uplatnené vo veci samej. *Pokiaľ ide o námietky sťažovateľa uplatnené v sťažnosti ústavnému súdu, ktoré sú založené na tom, že „ak je zákonnou požiadavkou vydržania dobromyseľnosť a prvostupňový súd sa s jej naplnením nevysporiada, je povinnosťou odvolacieho súdu v zdôvodnení svojho rozhodnutia odstrániť danú vadu“, a pretože odvolací súd sa s otázkou dobromyseľnosti nevysporiadal, je jeho rozhodnutie neodôvodnené a arbitrárne, ústavný súd z pripojeného odvolania žalobcov proti rozsudku*

okresného súdu sp. zn. 7 C 606/1997 z 27. júna 2011 nezistil, že by bola predmetná argumentácia uplatnená v odvolacom konaní (právna zástupkyňa žalobcov sa navyše na odvolacie konanie napriek riadnemu vykázaníu doručenia predvolania nedostavila).

Nevyužitie možnosti uplatniť argumentáciu, ktorá nebola zahrnutá do odvolania proti rozhodnutiu prvostupňového súdu v konaní pred všeobecnými súdmi, nemožno naprávať alebo nahrádzať sťažnosťou v konaní pred ústavným súdom. Sťažovateľ preto, pokiaľ ide o túto časť jeho sťažnosti, nesplnil základný zákonný predpoklad jej prípustnosti podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (II. ÚS 193/06, IV. ÚS 100/07) v dôsledku nevyčerpania daného efektívneho procesného prostriedku na ochranu svojich práv, a preto ústavný súd vo vzťahu k tejto argumentácii odmietol sťažnosť pre jej neprípustnosť.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že argumenty uvádzané v sťažnosti nenaznačujú možnosť vyslovenia porušenia (m. m. II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04) základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v prípade prijatia sťažnosti na ďalšie konanie.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 20 ods. 1 ústavy ústavný súd uvádza, že porušenie práva priznaného týmto článkom ústavy nemôže samo osebe nastať rozhodnutím štátneho orgánu, ktorým tento orgán uplatní svoju právomoc (I. ÚS 44/03). O prípadnom porušení základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy by bolo možné uvažovať zásadne len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocených princípov vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením (IV. ÚS 326/07).

Ústavný súd dospel k záveru, že označený rozsudok krajského súdu, ako aj dôvody uvádzané sťažovateľom v sťažnosti neobsahujú také skutočnosti, ktoré by svedčili o porušení ústavnoprocených princípov podľa čl. 46 až čl. 48 ústavy, a teda ani základného práva sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd je na základe uvedených skutočností toho názoru, že v tomto prípade rozhodol krajský súd ústavne konformným spôsobom, a preto posúdil sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú a z toho dôvodu ju pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde odmietol (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Pretože sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci (zrušenie napadnutého rozsudku a priznanie úhrady trov konania) stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. júna 2012